

Állásfoglalás szerzői jogi kérdésekkel kapcsolatban

1. Bevezető

Jelen állásfoglalást a dr. Németh Ádám Ügyvédi Iroda (1065 Budapest, Podmaniczky utca 19. 1/7.) készítette a Magyar Evangélikus Egyház felkérésére. Az Evangélikus Egyház digitális oktatási applikációban szeretne szerzői jogilag védett képeket, hanganyagokat és videókat felhasználni, ezek szerzői jogilag jogszerű felhasználásának feltételeit kívánja tisztázni.

Az Evangélikus Egyház előzetesen elküldte a felmerülő kérdéseket.

2. A szerzői jog alapja

A szerzői jogot nagyrészt nemzetközi szinten is egységes szabályok alkotják. Magyarországon a szerzői jogi törvény határozza meg a szerző jogait és a felhasználás jogszerű feltételeit. Ezen szabályok nagy része nemzetközi szerződésből fakad, legalább alapelvi szinten a szerzői jog ugyanazt jelenti nemzetközi szinten is.

A szerzői jog alapja, hogy a jog keletkezése pillanatától védi a művet, ehhez nem szükséges nyilvántartásba vétel, csak a szerzőség ténye (vitás esetén a bizonyítási lehetősége ennek).

A szerzői mű fogalma tág, a törvény alapján szerzői jogi védelem alá tartozik – függetlenül attól, hogy a törvény megnevezi-e – az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása.

Ez a fogalom egyértelműen értelmezhető az előzetes kérdésekben elküldött képek, videók esetében.

A szerzői jogi védelem a szerző halálát követő 70 évig áll fenn (a szerzői vagyoni jogok örökölhetőek, a szerző halála után az örökös adhat felhasználási engedélyt).

Fontos viszont, hogy a kérdések alapján szerzői joghoz kapcsolódó jogokat is meg kell vizsgálnunk. Ilyen esetben a szerzői jog a szerzői műhöz kapcsolódó valamely tevékenységet önállóan is véd, ilyen kifejezetten az előadóművészek védelme, a hangfelvétel előállítóinak védelme, rádió és televízió-szervezetek védelme. Ezen személyeket önállóan is megilleti a tevékenységükkel kapcsolatos védelem.

A szerzői joghoz kapcsolódó jogok védelmi ideje:

a) a nem rögzített előadások az előadás megtartását követő év első napjától számított ötven évig;

b) a nem hangfelvételben rögzített előadások a felvétel első forgalomba hozatalát követő év első napjától számított ötven évig vagy a felvétel elkészítését követő év első napjától számított ötven évig, ha ezalatt nem hozták forgalomba a felvételt;

c) a hangfelvételben rögzített előadások a hangfelvétel első forgalomba hozatalát követő év első napjától számított hetven évig vagy a hangfelvétel elkészítését követő év első napjától számított ötven évig, ha ezalatt nem hozták forgalomba a hangfelvételt;

d) a hangfelvételek a hangfelvétel első forgalomba hozatalát követő év első napjától számított hetven évig vagy a hangfelvétel elkészítését követő év első napjától számított ötven évig, ha ezalatt nem hozták forgalomba a hangfelvételt;

e) a sugárzott műsorok vagy a vezeték útján a nyilvánossághoz átvitt saját műsorok az első sugárzást vagy átvitelt követő év első napjától számított ötven évig;

f) a filmek az első forgalomba hozatalát követő év első napjától számított ötven évig, vagy a film elkészítését követő év első napjától számított ötven évig, ha ezalatt nem hozták forgalomba a filmet;

g) a sajtókiadvány első nyilvánosságra hozatalát követő év első napjától számított két évig.

Ha ezeket egymástól el szeretnénk határolni, az alábbi példa lehet erre megfelelő:

- szerzői jog védi egy könyv szerzőjét, tehát a szerző engedélye kell a könyve nyilvános előadásához, felolvasásához, kiadásához, többszörözéséhez,
- a szerzői joghoz kapcsolódó jog védi azt a személyt, illetve ennek a személynek az eladását, aki felolvassa a szerző engedélye alapján a könyvét, vagy részletét (előadóművészek védelme),
- a szerzői joghoz kapcsolódó jog védi azt a személyt, aki pl. televízióban levetíti ez a felolvasást engedély alapján.

Ilyen esetben tehát mindig azt kell vizsgálni, hogy ki a szerzői jog, vagy a szerzői joghoz kapcsolódó jog jogosultja, milyen művet szeretnénk felhasználni és ahhoz képest lehet megállapítani a jogszerű felhasználás módját.

Fontos szabály továbbá, hogy bizonyos esetekben lehetőség van engedély nélkül és díjfizetési kötelezettség nélkül is felhasználni egy szerzői jogilag védett művet, ezeket nevezzük a szabad felhasználás eseteinek. Ezt a szerzői jogi törvény (33. §) pontosan szabályozza.

Jelen esetben releváns szabad felhasználási esetkör lehet az alábbi:

- idézés [34. § (2) bekezdés]: Nyilvánosságra hozott irodalmi vagy zenei mű, film részlete, vagy kisebb terjedelmű ilyen önálló mű, továbbá képzőművészeti, építészeti, iparművészeti és ipari tervezőművészeti alkotás képe, valamint fotóművészeti alkotás szemléltetés érdekében iskolai oktatási célra, valamint tudományos kutatás céljára a forrás és az ott megjelölt szerző megnevezésével a cél által indokolt terjedelemben átvehető, feltéve, hogy az átvevő művet nem használják fel üzletszerűen. Átvételnek minősül a mű olyan mértékű felhasználása más műben, amely az idézést meghaladja.
- Nem szükséges a szerző engedélye az idézés keretében átvevő mű
 - a) többszörözéséhez és terjesztéséhez, ha azt az irányadó jogszabályoknak megfelelően tankönyvvé vagy pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítják, és a címloldalon az iskolai célt feltüntetik, illetve
 - b) iskolai oktatás céljából [33/A. § (1) bek. 1. pont] az iskolai oktatás helyszínén történő digitális formában, elektronikus eszközön történő felhasználásához, illetve

biztonságos elektronikus hálózaton keresztül történő nyilvánossághoz közvetítéséhez,

feltéve, hogy e felhasználásokra nem üzletszerűen kerül sor.

- Kulturális örökségvédelmi intézmény [33/A. § (1) bek. 2. pont] valamint oktatási intézmény [33/A. § (1) bek. 3. pont] a műről másolatot készíthet, ha az jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja, és
 - a) tudományos kutatáshoz vagy archiváláshoz szükséges,
 - b) nyilvános könyvtári ellátás vagy a 38. § (5) bekezdésében meghatározott felhasználás céljára készül,
 - c) megjelent mű kisebb részéről, továbbá újság- vagy folyóiratcikkről belső intézményi célra készül, vagy
 - d) iskolai oktatás célját szolgáló felhasználáshoz szükséges.

A törvény definiálja, hogy iskolai oktatás célját szolgáló felhasználás az olyan felhasználás, amely óvodai nevelésben, az általános iskolai, középfokú iskolai oktatásban, szakképző intézményben folyó szakmai oktatásban, az alapfokú művészeti iskolai oktatásban vagy a felsőoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó felsőfokú oktatásban **a tantervnek, illetve a képzési követelményeknek megfelelően valósul meg.**

3. A konkrét kérdésekre vonatkozó válaszok

Az oktatási anyaghoz felhasznált képek, videók stb nem esnek-e más elbírálás alá, mint az üzleti felhasználás?

A fent írtak szerint az iskolai célú felhasználás esik más megítélés alá, eshet a szabad felhasználás esete alá, azonban itt fontos, hogy maga a felhasználás a szerzői jogi törvényben írtak szerint valósuljon meg.

Önmagában tehát nem alapoz meg szabad felhasználási esetet az, ha a cél oktatási, de nem oktatási intézményben valósul meg a felhasználás, az sem számít, hogy a felhasználás nonprofit, vagy bevételszerzési célú-e.

A szabadon felhasználható képekhez (Creative Commons licencek) nem is kell forrásmegjelölés?

A Creative Commons (CC) egy sajátos licence fajta. Ilyen esetben a szerző saját maga döntött úgy, hogy a képét a CC licence előre kialakított feltételei alapján lehet felhasználni. A CC licence aktuális típusai és tartalma itt érhető el (ezt nem a szerzők, hanem a CC-t kiadó szervezet kezeli): <https://creativecommons.org/share-your-work/cclicenses/>.

A CC licence fajtái: CC BY, CC-BY-SA, CC BY-NC, CC BY-ND, CC BY-NC-ND.

Ezek sajátossága, hogy engedélyezik a felhasználást, átdolgozást, de megkövetelik a szerző feltüntetését. Figyelemmel kell lenni arra is, hogy jelenleg a CC 4.0-ás verziója a legfrissebb, de egy korábbi művet a CC egy korábbi verziója alapján is liszenszelhet a szerző, akkor a CC korábbi verziójának szabályait kell megnézni.

A célzott felhasználás szempontjából viszont azt ki tudjuk jelenteni, hogy a CC licence alatti művek szabadon felhasználhatóak, csak a szerző megjelölését nem lehet elhagyni.

A szabadon felhasználható képeken kívül minden egyes, weben talált fotóhoz, illusztrációhoz kell a szerző bejegyzése? Mikor elég a forrás feltüntetése és mikor kellene egyesével engedélyt kérni?

Szerzői jogi szempontból minden esetben szükséges a szerző engedélye. Fontos viszont, hogy megfelelően ellenőrizzék, hogy ki a szerzője a műnek, mivel sok esetben az interneten fellelhető képek esetében nem az a szerző, aki feltette a képet a honlapjára, hanem a szerző minden esetben egy kép esetében a fotós, grafikai mű esetében a grafikus.

Ha megfelelően biztos háttérrel szeretnének a képek esetében, akkor javasolt valamilyen stock photo oldalon keresztül megvásárolni a képeket, mivel ezek esetében a **stock photo** oldal tulajdonosa rendelkezik azzal a joggal, hogy tovább értékesítse a képet. Ingyenes letöltésre ad lehetőséget a **pixabay** oldal.

Ha megvan az engedély (pl Bibliatársulattól), egyesével minden feladatnál fel kell tüntetnünk, hogy engedélyt adott, vagy elegendő a weboldalunkon egyszer, hogy "a felhasznált térképek a Bibliatársulat tulajdonai" pl?

Ez megállapodás kérdését képezheti, mivel a szerző szabadon megállapíthatja, hogy a nevének feltüntetését milyen formában kívánja megvalósítani, erről a jogáról le is mondhat írásban. Javasolom ezért, hogy az engedély megszerzésekor egy külön pont szóljon arról, hogy a jogosult elfogadja, hogy a szerzői minősége a weboldalon kerül feltüntetésre.

Ha ilyen megállapodás nem készül, akkor minden felhasználás előtt fel kell tüntetni a szerző, vagy jogosult nevét.

A Youtube linkek beágyazhatóak a feladatokba, de csak akkor, ha azok a Youtube-ra navigálnak át, ott nyílik meg az adott videó, zene? "Háttérként" nem lehet beágyazni?

A videó felhasználhatósága és beágyazhatósága alapvetően a videót feltöltő személytől függ.

A videót feltöltő személy a feltöltés során választja ki, hogy milyen licence alatt teszi közzé a videóját, tartalmát a youtube-on, engedélyezi-e a beágyazást, vagy csak a Youtubeon keresztül megtekintést.

A Google lehetővé teszi¹, hogy a szerző a videót CC BY licenccel töltsse fel a Youtube csatorájára. Ez esetben a videó a CC BY licence feltételivel használható fel (ahogy fent írtuk, ilyen esetben a felhasználásnak nincs akadálya a szerző megjelölésével).

Amennyiben a feltöltő nem a CC BY licencet választja, a Youtube általános szerződési feltételei² szerint teszi közzé a videót.

¹ <https://support.google.com/youtube/answer/2797468?hl=hu>

² <https://support.google.com/youtube/answer/2807622?hl=hu>

A Youtube használatával elfogadjuk az alábbi feltételeket a videók megtekintésére és felhasználására vonatkozóan:

„A Szolgáltatás használatára az alábbi korlátozások érvényesek. Az alábbi tevékenységek nem engedélyezettek:

- A Szolgáltatás vagy valamely Tartalom bármely részének elérése, reprodukálása, terjesztése, továbbítása, sugárzása, megjelenítése, értékesítése, licencelése, megváltoztatása, módosítása vagy egyéb módon történő felhasználása, kivéve abban az esetben, ha: (a) a Szolgáltatás azt kifejezetten lehetővé teszi; (b) a YouTube és adott esetben a megfelelő jogtulajdonosok azt előzetesen írásban engedélyezték; vagy (c) a vonatkozó törvények ezt lehetővé teszik;
- A Szolgáltatás funkcióinak megkerülése, kikapcsolása, csaló módon történő használata vagy egyéb módon történő befolyásolása (vagy ilyen tevékenységekre való kísérlet), beleértve a biztonsággal kapcsolatos funkciókat, valamint azokat a funkciókat, amelyek (a) megakadályozzák vagy korlátozzák a Tartalom másolását és egyéb módon történő felhasználását; vagy (b) korlátozzák a Szolgáltatás vagy a Tartalom használatát;
- A Szolgáltatás használata a Tartalom személyes, nem kereskedelmi célú felhasználástól eltérő célú megtekintésére vagy meghallgatására (például nyilvánosan nem vetíthet le videókat és nem streamelhet zenét a Szolgáltatásból).”

Példák a Youtube videók licence feltételének jelzésére:

VALMAR - 50 KÉRDÉS, 50 VÁLASZ - VLOG (PIXA PRESENTS)

pixamusic
217 E feliratkozó

Feliratkozás

7,7 E

Megosztás

Klip

379 E megtekintés 1 évvel ezelőtt MAGYARORSZÁG

A projekt a Hangfoglaló program keretein belül valósult meg, az NKA (Nemzeti Kulturális Alap) szíves támogatásával!

...továbbiak

Licenc

[Creative Commons Forrásmegjelölés \(újbóli használat engedélyezett\)](#)

A Youtube lehetőséget ad arra is, hogy kifejezetten CC licence alatti videókat keressünk, ilyenkor a keresést követően be lehet állítani szűrőként a CC licence alatti videókra szűrést.

Verseket szabad-e idézni - természetesen szerző feltüntetéssel - a feladatokban? Kortárs élő és több mint 70 éve elhunyt is kérdés. Kellene-e jogdíjat fizetni ezért?

Önmagában az idézés megengedett még élő, vagy olyan szerző esetében is, akik esetében nem telt el a védelmi idő. Az idézés a mű terjedelméhez képest is vizsgálendő, de mindenképpen rövid kiemelés a műből.

A már 70 éve elhunyt szerző műve szabadon felhasználható.

Egy általunk készített videóban, amely aztán felkerül a YouTube csatornára hogyan tudok akár képet, de legfőképpen zenét felhasználni, hogy az ne legyen büntetendő, letiltható: Az ingyenes zenékhez, amelyekhez hozzá lehet férni egy előfizetéssel például azokhoz milyen

szabály van rendelve. Ha én letöltöm előfizetőként akkor utána a saját videómhoz használhatom?

A Youtube erre vonatkozóan a méltányos használat elvét dolgozta fel, azaz a méltányos használat keretében felhasználható más szerzői jogilag védett műve, **azonban ez csak pár másodperces felhasználásra ad lehetőséget.**

Arra természetesen lehetőség van, hogy a szerzővel megállapodjanak és ezáltal biztosítsák a jogukat a felhasználásra.

Ettől viszont eltérően működik a Youtube szerzői jogi központja. Egyrészt a Youtube a feltöltés előtt ellenőrzi, hogy talál-e szerzői jogilag sértő tartalmat a videóban (ennek az alapja a jogosultak által a Youtube-nak adott felhatalmazás, tehát a Youtube nem minden zenét keres a videóban, csak azokat, amelyeket külön megjelöltek számára a jogosultak, kifejezetten a nagy kiadók zenéit, videóit keresi a videókban). Ha itt nem állapít meg potenciális jogsértést, akkor a videót engedi közzétenni. Ezt követően viszont már csak a jogosult külön jelzése alapján jár el az értesítési eltávolítási eljárás keretében, ahol nem vizsgálja a felhasználás jogosultságát, hanem azonnal leveszi az adott videót (a szerző jelzése alapján) és a felhasználás jogosságát a felek később egyeztetik. Ennek gyakorlati megvalósulása a Youtube felhasználási feltételeiben³ részletesen leírásra kerültek.

A podcast tartalmakra ugyanaz vonatkozik, mint a Youtube tartalmakra? (belinkelés és odavisz a Podcast oldalára, csak úgy jogszerű?)

Ez platformtól függő, de a Youtube esetében ugyanezek a szabályok érvényesek. Egyéb podcast megosztó platform esetében ismét a platform felhasználási szabályai lesznek az irányadók.

Több mint 70 éve elhunyt alkotó műve szabadon használható? (festmény, vers, dal?) Milyen módon? Csak jelezni a szerzőt? <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/copyright-and-related-rights-term-of-protection.html>

Igen, a szerző műve szabadon felhasználható, a szerzőt azonban jelölni kell, mert ezen joga nem szűnik meg a szerzőnek, csak a vagyoni jogait nem gyakorolhatja már (pl. többszörözés joga). Ebben az esetben arra viszont figyelni kell, hogy amikor egy 70 éve elhunyt festő művét bemutatja a televízió, akkor ott a televízió tulajdonosának keletkezik a szerzői joghoz kapcsolódó szomszédos joga, amire az 50 éves védelmi idő lesz érvényes. Itt tehát már nem a festmény bemutatása valósul meg, vagy nem a vers felolvasása, hanem az erről szóló közvetítés bemutatása.

Teljesen jogszerűen fel lehet olvasatni viszont a 70 éve elhunyt szerző versét, vagy ha a festményről Önök készítenek fényképet azt is betehetik szabadon az oktatási anyagba.

3

https://www.youtube.com/intl/ALL_hu/howyoutubeworks/policies/copyright/?_gl=1*dl8twk*_up*MQ..*_ga*MTk0NTMwMjI0Mi4xNzAwNjYwNzQ0*_ga_M0180HEFCY*MTcwMDY2MDc0NC4xLjAuMTcwMDY2MDc0NC4wLjAuMA..

Amiket mi készítünk hangfelvételeket az ifjúsági énekekről (Zarándokének, Új ének, Biblia órai énekek az énekeskönyv hátuljából, Taizéi énekek) azzal sértünk-e szerzői, vagy másmilyen jogokat, vagy itt felhasználható-e? Ha továbbfejlesztjük és videót készítünk belőle, ahol háttér előtt a szöveg olvasható, az használható-e a tananyagban, felrakhatjuk-e a YouTube-ra? Minden dal szerzőjétől kellene hozzájárulást kérni? Adódik a kérdés: a Youtube-on fellelt rengeteg, nem a dalszerző, előadó általi feltöltés hogyan lehetséges? (pl. amikor egy neves külföldi előadó dalát más képekkel, magyar szövegaláírással rakják fel)

Ilyen esetben alapvetően a szerző engedélye szükséges az adott ének nyilvános előadásához. Ez alól a folklór képez kivételt, mivel a szerzői jogi törvény alapján a folklór kifejeződései nem részesülnek szerzői jogi védelemben. E rendelkezés nem érinti a népművészeti ihletésű, egyéni, eredeti jellegű mű szerzőjét megillető szerzői jogi védelmet, amit megillet a szerzői jog.

A Bibliában található ének éneklése szerzői jogi kérdést nem vet fel, mivel a szerzői jogi törvény [38. § (1) bekezdés] egyik szabad felhasználási esete a vallási a vallási közösségek vallásos szertartásain és vallásos ünnepein megvalósuló felhasználás.

Ettől eltérő kérdés azonban az éneklés felvétele, mivel az elválik ettől a szabad felhasználási esettől. Ilyen esetben az is egy fontos szempont, hogy a Polgári Törvénykönyv alapján más személyről felvételt készíteni csak az adott személy előzetes hozzájárulásával lehet. Tehát amikor egy vallási közösség elénekel egy vallási dalt, akkor azzal nem sérti meg a szerzői jogait, azonban ha ezt valaki felveszi, akkor ez már szerzői jogi és személyiségi jogi kérdéseket is felvet. Személyiségi jogi kérdés abban a tekintetben, hogy fénykép, videófelvétel bárkiről csak előzetes hozzájárulása alapján kezelhető.